

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA
W SYTUACJACH TRUDNYCH WYCHOWAWCZO
W I Liceum Ogólnokształcącym im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Garwolinie**

Celem realizacji procedur postępowania w sytuacjach trudnych wychowawczo jest podnoszenie bezpieczeństwa uczniów i nauczycieli.

Stosowanie szczegółowych kroków interwencyjnych wobec uczniów nieprzestrzegających zasad regulaminu szkolnego jest równoległe ze stosowaniem kar zawartych w statucie.

1. Zasady postępowania w przypadku braku zmiany obuwia

1. Interwencja bezpośrednia
 - zwrócenie uwagi uczniowi
2. Poinformowanie wychowawcy o tym fakcie:
 - bezpośrednio
 - pośrednio poprzez wpis uwagi do dziennika
3. Interwencja wychowawcy:
 - rozmowa z uczniem wyjaśniająca przyczyny braku zmiany obuwia
 - zastosowanie kary regulaminowej, np. upomnienie wychowawcy

2. Zasady postępowania w sytuacji nie utrzymywania czystości

1. Interwencja bezpośrednia - zwrócenie uwagi uczniowi
2. Poinformowanie wychowawcy o tym fakcie:
 - bezpośrednio
 - pośrednio poprzez wpis uwagi do dziennika
3. Interwencja wychowawcy:
 - rozmowa z uczniem w celu poznania przyczyn takiego zachowania,
 - wezwanie rodziców (prawnych opiekunów)
 - zastosowanie kary regulaminowej,

3. Zasady postępowania w sytuacji, gdy uczeń nosi nieodpowiedni strój (ekstrawagancki, zbyt swobodny, nieestetyczny)

Działania doraźne

- a) Rozmowa indywidualna (nie na forum klasy) prowadzona przez nauczyciela w tonie życzliwości z uczniem ubranym niestosownie,
 - przypomnienie o obowiązkach ucznia,
 - pytanie o przyczyny noszenia w szkole nieodpowiedniego stroju,
 - wskazanie, że szkoła nie jest miejscem, w którym strojem należy podkreślać własną indywidualność, czy seksualność.

1. Działania długoterminowe
 - a) W przypadku skrajnego niedostosowania do realiów szkolnych lub braku poprawy ze strony ucznia problem należy zgłosić wychowawcy:
 - rozmowa wychowawcy z uczniem, która może się odbyć w obecności rodzica (o ile nauczyciel widzi taką konieczność),
 - przeprowadzenie lekcji lub cyklu godzin wychowawczych na temat stosowności stroju i dostosowania go do okoliczności, w których się znajdujemy,
 - poruszenie problemu na zebraniu rodziców (prawnych opiekunów),
 - zastosowanie kary regulaminowej.
 - b) W przypadku, gdy uznamy, że strój sugeruje przynależność do „subkultur”:
 - wezwanie ucznia na indywidualną rozmowę,
 - skierowanie ucznia na spotkanie z pedagogiem szkolnym (psychologiem)
 - powiadomienie Dyrektora,
 - zastosowanie kary regulaminowej.

4. Kroki interwencyjne w przypadku wagarów.

1. Uczeń ma obowiązek dostarczyć swojemu wychowawcy usprawiedliwienie nieobecności w szkole w ciągu tygodnia od dnia, kiedy po tej nieobecności zaczął uczęszczać ponownie do szkoły.
2. Wychowawca dokonuje weryfikacji frekwencji, wypełniając arkusz monitorowania frekwencji, do dnia 15 następnego miesiąca, składając dokument u pedagoga/psychologa szkolnego.
3. W przypadku, gdy uczeń w przeciągu miesiąca ma od 1 godziny do 15 godzin nieobecnych nieusprawiedliwionych, wychowawca zobowiązuje ucznia do założenia zeszytu obecności, w którym nauczyciele potwierdzają jego obecność swoim podpisem. Informuje rodziców o zeszycie i konieczności codziennej kontroli, potwierdzonej ich podpisem. W sytuacji, gdy powyższe działania nie skutkują, wychowawca wysyła do rodziców Upomnienie w sprawie regularnego posyłania dziecka na zajęcia szkolne.
4. W przypadku ucznia, który w danym miesiącu opuścił bez usprawiedliwienia powyżej 15 godzin lekcyjnych wychowawca przekazuje pedagogowi Arkusz monitorowania spełniania obowiązku szkolnego zawierający informację o skali problemu, przyczynach nieobecności i podjętych działaniach.
5. Pedagog/psycholog we współpracy z wychowawcą przeprowadza rozmowę indywidualną z uczniem, a w razie potrzeby z jego rodzicami. Monitoruje frekwencję uczniów, którzy w danym miesiącu opuścili bez usprawiedliwienia 15 i więcej godzin. Pozostaje w ścisłym kontakcie z wychowawcą i rodzicami. Sporządza miesięczne /śródroczne /roczne zestawienie frekwencji uczniów w szkole – Zestawienie monitorowania frekwencji (załącznik nr 5). W przypadku

50% nieobecności nieusprawiedliwionej w danym miesiącu wysyła Upomnienie w sprawie regularnego posyłania dziecka na zajęcia szkolne. Współpracuje z kuratorami sądowymi.

6. W przypadku, gdy wyżej wymienione działania nie przynoszą pozytywnych rezultatów dyrektor informuje gminę o nie realizowaniu obowiązku szkolnego. W szczególnych przypadkach dyrektor szkoły może zwrócić się do Komendy Powiatowej Policji z prośbą o podjęcie odpowiednich działań w stosunku do ucznia, który nie realizuje obowiązku szkolnego lub do Sądu Rejonowego o wgląd w sytuację rodzinną dziecka. W przypadku ucznia pełnoletniego na wniosek wychowawcy, innego nauczyciela lub specjalisty Rada Pedagogiczna może skreślić ucznia z listy uczniów.

5. Zasady postępowania w sytuacji używania wulgaryzmów, posługiwania się agresją słowną

1. Interwencja bezpośrednia - zwrócenie uwagi uczniowi.
2. Przekazanie informacji wychowawcy klasy
 - bezpośrednio,
 - wpis uwagi do dziennika.
3. Rozmowa wychowawcy z uczestnikami zajęcia, określenie przyczyn i skutków.
4. Przygotowanie przez ucznia lekcji wychowawczej nt. kultury języka itp.
5. Powiadomienie rodziców (prawnych opiekunów) o zaistniałej sytuacji.
6. Zastosowanie kary regulaminowej.
7. Rozmowa wychowawcy z uczniem, jego rodzicem (prawnym opiekunem), w obecności pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego – zobowiązanie rodzica (prawnego opiekuna) i agresywnego ucznia do podjęcia przez ucznia terapii w celu radzenia sobie z agresją.

6. Kroki interwencyjne, w przypadku udziału uczniów w bójkach, pobiciu

1. Interwencja bezpośrednia:
 - rozdzielenie bijących,
 - udzielenie pomocy medycznej poszkodowanym (jeśli jest taka potrzeba).
 - Jeśli zaistnieje taka potrzeba wezwanie służb medycznych.
2. Poinformowanie o zdarzeniu Dyrektora.
3. Poinformowanie o zdarzeniu wychowawcy klasy:
 - pośrednio poprzez wpis uwagi do dziennika,
 - wpis uwagi do dziennika.
4. Interwencja wychowawcy:
 - rozmowa wychowawcy z uczniami – ustalenie powodu bójki,
 - wysłuchanie wszystkich osób biorących udział w bójce, a także świadków zdarzenia,

- skierowanie uczestników bójki do pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego w celu znalezienia przyczyn takich zachowań,
 - poinformowanie o wydarzeniu rodziców (prawnych opiekunów) uczniów biorących udział w bójce.
5. Ustalenie kary dla uczestników w porozumieniu z rodzicami (prawnymi opiekunami) i Dyrektorem.
 6. Rozmowa wychowawcy, pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego, rodzica (prawnego opiekuna) i ucznia – uczestnika bójki – zobowiązanie do podjęcia terapii radzenia sobie z agresją.
 7. W klasach, gdzie wystąpił fakt bójki przeprowadzenie lekcji na temat:
 - radzenia sobie z agresją,
 - dlaczego pozwalamy na agresję – syndrom świadka.

7. Kroki interwencyjne w przypadku palenia papierosów, e-papierosów lub zażywania tabaki w szkole

1. Interwencja bezpośrednia – przerwanie złego zachowania.
2. Poinformowanie wychowawcy klasy o fakcie palenia papierosów przez ucznia
 - bezpośrednio,
 - pośrednio poprzez wpis uwagi do dziennika.
3. Interwencja wychowawcy
 - rozmowa z uczniem- uświadomienie uczniowi, że wybrał najgorszy sposób radzenia sobie z problemami,
 - powiadomienie rodziców (prawnych opiekunów),
 - zastosowanie kary regulaminowej,
 - zlecenie uczniowi przygotowanie materiałów o szkodliwości palenia oraz zaprezentowanie ich na forum klasy podczas lekcji wychowawczej,
4. W sytuacji powtarzającej się skierowanie ucznia na rozmowę do pedagoga/psychologa szkolnego oraz powiadomienie rodziców (prawnych opiekunów)
5. W przypadku uporczywie powtarzającej się sytuacji skierowanie ucznia na rozmowę dyscyplinującą do Dyrektora szkoły lub wicedyrektora.
6. Prowadzenie działań profilaktycznych:
 - pogadanki na lekcjach wychowawczych na temat:
 - radzenia sobie z napięciem emocjonalnym,
 - sposoby radzenia sobie ze stresem,
 - propagowanie zdrowego stylu życia,
 - pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych,
 - trudności pozbycia się nałogu.

- Szkodliwości palenia papierosów
- prowadzenie na terenie szkoły akcji propagujących zdrowy styl życia.

8. Kroki interwencyjne w przypadku, gdy uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu, narkotyków, dopalaczy

1. Interwencja bezpośrednia - odizolowanie ucznia od innych uczniów, ze względów bezpieczeństwa nie pozostawianie go samego; stworzenie warunków, w których nie będzie zagrożone życie ani zdrowie ucznia.
2. Poinformowanie o zaistniałej sytuacji wychowawcy klasy.
3. W przypadku, gdy uczeń swoim zachowaniem i stanem zdrowia stwarza zagrożenie dla swego życia lub zdrowia innych osób, nauczyciel wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości i udzielenia pomocy medycznej.
4. Zawiadamia o tym fakcie Dyrektora szkoły.
5. Powiadamia telefonicznie rodziców (prawnych opiekunów) i zobowiązuje ich w trybie natychmiastowym do odebrania dziecka ze szkoły.
6. Gdy rodzice (prawni opiekunowie) odmawiają przyjscia do szkoły bądź kontakt z nimi jest niemożliwy, albo zachowanie nieletniego przed przybyciem rodziców (prawnych opiekunów) daje powody do interwencji policji, Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji.

W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych - na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz Sąd Rodzinny, jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.

7. W porozumieniu z policją – specjalistą ds. nieletnich szkoła uzgadnia sposób dalszego postępowania wobec ucznia bądź jego rodziców (prawnych opiekunów).
8. Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43 ust. 1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.
9. Zastosowanie kary regulaminowej.

9. Kroki interwencyjne w przypadku, gdy pracownik szkoły znajduje na terenie szkoły alkohol

1. Pracownik szkoły umieszcza znaleziony alkohol w depozycie u Dyrektora szkoły.

2. Dyrektor szkoły (i/lub zastępca), pedagog (i/lub psycholog), ewentualnie wychowawca, próbują ustalić, kto wniósł alkohol na teren szkoły.
3. Alkohol zostaje zniszczony komisyjnie w składzie: Dyrektor szkoły, przedstawiciel Rady Pedagogicznej, członek Samorządu Uczniowskiego lub przekazany rodzicowi (prawnemu opiekunowi) ucznia, który przyniósł alkohol do szkoły.
4. Jeśli zostało ustalone, kto wniósł alkohol na teren szkoły i uczeń ten nie znajduje się pod wpływem alkoholu, powiadamia się o tym fakcie wychowawcę ucznia.
5. Jeśli zostało ustalone, kto wniósł alkohol na teren szkoły i uczeń ten nie znajduje się pod wpływem alkoholu, powiadamia się o tym fakcie rodziców (prawnych opiekunów) ucznia.
6. W sytuacji, gdy w zdarzeniu bierze udział większa liczba uczniów (np. przebywają w tym samym miejscu, w którym znaleziono alkohol) i uczniowie ci nie znajdują się pod wpływem alkoholu, powiadamia się o tym fakcie wychowawców.
7. W sytuacji, gdy w zdarzeniu bierze udział większa liczba uczniów (np. przebywają w tym samym miejscu, w którym znaleziono alkohol) i uczniowie ci nie znajdują się pod wpływem alkoholu, powiadamia się o tym fakcie rodziców (prawnych opiekunów).
8. Zastosowanie kary regulaminowej.

10. Kroki interwencyjne w przypadku, gdy pracownik szkoły znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk:

1. Pracownik szkoły zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu Dyrektora szkoły i wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.
4. Przeprowadzenie rozmowy dyscyplinującej oraz zastosowanie kary regulaminowej.

11. Kroki interwencyjne w przypadku, gdy pracownik szkoły podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk:

1. Pracownik szkoły w obecności innej osoby (wychowawca, Dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją.

Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.

2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia Dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich w trybie natychmiastowym.
3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, Dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.
5. Zastosowanie kar regulaminowych.

12. Kroki interwencyjne w przypadku kradzieży na terenie szkoły.

Sytuacja, gdy uczeń zostanie złapany na „gorącym uczynku”

1. Powiadomienie wychowawcy klasy i Przekazanie sprawcy Dyrektorowi.
2. Przekazanie informacji Dyrektora szkoły, o okolicznościach czynu, świadków.
3. Powiadomienie rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i wezwanie ich do szkoły.
4. Powiadomienie przez Dyrektora policji.
5. Zabezpieczenie dowodów przestępstwa.
6. Zastosowanie wobec ucznia kary regulaminowej.

Sytuacja, gdy został zgłoszony nauczycielowi fakt kradzieży

1. Powiadomienie Dyrektora szkoły.
2. Powiadomienie wychowawcy, pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego.
3. Ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
4. W zależności od sytuacji powiadomienie policji.
5. Zabezpieczenie dowodów przestępstwa.

Postępowanie wobec ucznia, który stał się ofiarą

1. Jeżeli uczeń doznał obrażeń ciała – udzielenie pierwszej pomocy, wezwanie lekarza.
2. Powiadomienie wychowawcy i Dyrektora szkoły.
3. Wezwanie policji, jeśli istnieje konieczność zabezpieczenia śladów przestępstwa.
4. Powiadomienie rodziców (prawnych opiekunów) ucznia.
5. Ustalenie okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

6. Udzielenie pomocy psychologicznej bądź zobowiązanie rodziców (prawnych opiekunów) do udania się do specjalisty.

W każdym przypadku wychowawca powiadamia na zebraniu rodziców (prawnych opiekunów) o zaistniałej sytuacji. Na godzinie wychowawczej przeprowadza rozmowy z uczniami, pogadanki na temat kradzieży, przestępstwa. Zorganizowanie spotkania z policjantem.

13. Zasady postępowania w przypadku wandalizmu

1. Interwencja bezpośrednia – przerwanie złego zachowania
2. Poinformowanie o zdarzeniu Dyrektora szkoły i wychowawcy klasy
 - bezpośrednio
 - pośrednio poprzez wpis uwagi do dziennika
3. Interwencja wychowawcy klasy:
 - rozmowa z uczniem w celu rozpoznania przyczyn zachowania.
 - wezwanie do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia,
 - poinformowanie rodziców (prawnych opiekunów) i uczniów o konsekwencjach wandalizmu (materialnych i społecznych, obniżonej oceny z zachowania) i zastosowanie kary regulaminowej.
4. Ustalenie wspólnie z rodzicami (prawnymi opiekunami) i uczniem sposobu naprawienia wyrządzonych szkód lub uiszczenie opłaty za ich naprawę.
5. Zobowiązanie rodzica (prawnego opiekuna) i ucznia do podjęcia pracy nad eliminacją wandalizmu z zachowania.
6. Przeprowadzenie lekcji wychowawczej na temat szacunku dla dobra wspólnego.
7. Zastosowanie kary regulaminowej.

W przypadku, gdy brak jest sprawcy:

1. Poinformowanie przez Dyrektora szkoły uczniów klasy, która mogła dokonać aktu wandalizmu o konieczności ujawnienia sprawcy lub zobowiązanie do pokrycia pełnego kosztu naprawy.

14. Zasady postępowania wobec uczniów, którzy posłużyli się kłamstwem, dopuścili się oszustwa, sfalszowali dokumenty szkolne.

Kłamstwa, oszustwa

1. Konfrontacje z osobami zainteresowanymi.
2. Wezwanie rodziców (prawnych opiekunów) – informacja o zaistniałym zachowaniu.
3. Zastosowanie kary regulaminowej.

Falszowanie dokumentów szkolnych

1. Konfrontacje.

2. Wezwanie rodziców (prawnych opiekunów) do szkoły – informacja o zaistniałym zachowaniu.
3. Zastosowanie kary regulaminowej.
4. Skreślenie z listy uczniów lub oddanie sprawy do Sądu Rodzinnego.

15. Kroki interwencyjne w przypadku zastraszania, wymuszania, wywierania presji.

Interwencja bezpośrednia – przerwanie złego zachowania

Działania wobec ofiary

1. Rozmowa z ofiarą w celu udzielenia wsparcia.
2. Poinformowanie o zaistniałym zdarzeniu Dyrektora, wychowawcy klasy i pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego.
3. Wezwanie rodziców (prawnych opiekunów) dziecka ofiary w celu nawiązania współpracy. Skierowanie ucznia do pedagoga szkolnego lub psychologa na terapię dla ofiar przemocy.

Działania wobec sprawcy

1. Rozmowa wychowawcy i pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego w celu uświadomienia konsekwencji prawnych, społecznych i psychologicznych czynu.
2. Wezwanie rodziców (prawnych opiekunów) dziecka sprawcy:
 - poinformowanie ich o zaistniałym fakcie,
 - podjęcie próby nawiązania współpracy w resocjalizacji ucznia,
 - poinformowanie o zastosowanej karze regulaminowej.
3. Skierowanie sprawcy na terapię do placówki specjalistycznej.
4. Podjęcie przez ucznia działań społecznie akceptowalnych na rzecz środowiska szkolnego lub społeczności lokalnej.
5. Stała obserwacja zachowania się ucznia (arkusz obserwacyjny).
6. Po zasięgnięciu opinii Samorządu Uczniowskiego i zwołaniu Rady Pedagogicznej Dyrektor szkoły może postawić wniosek o skierowanie sprawy do Sądu Rodzinnego (uczeń niepełnoletni) lub skreśleniu ucznia z listy uczniów szkoły (uczeń pełnoletni).

16. Kroki interwencyjne w przypadku ataku w stosunku do nauczyciela (agresja słowna, wulgaryzmy).

1. Interwencja bezpośrednia – zwrócenie uwagi uczniowi na niewłaściwe zachowanie, przerwanie złego zachowania
2. Powiadomienie Dyrektora szkoły, wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego o zaistniałym fakcie agresji.
3. Powiadomienie rodziców (prawnych opiekunów) ucznia – sprawcy o zachowaniu dziecka.
4. Ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.

5. Rozmowa uczeń – rodzic (prawny opiekun) – nauczyciel – Dyrektor celem ustalenia przyczyny takiego zachowania, sposobu naprawienia relacji z nauczycielem, uświadomienie konieczności pracy nad zmianą zachowania ucznia.
6. Zastosowanie kary regulaminowej.
7. Zlecenie uczniowi prac dodatkowych np. opracowanie referatu *Kultura języka* oraz wygłoszenie go na forum klasy.

17. Kroki interwencyjne w przypadku agresji fizycznej w stosunku do nauczyciela

1. Interwencja bezpośrednia – przerwanie złego zachowania.
2. Poinformowanie o zaistniałej sytuacji Dyrektora, wychowawcy, pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego.
3. Wezwanie do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia – agresora (natychmiastowe stawiennictwo).
4. Jeśli doszło do uszkodzenia ciała nauczyciela:
 - udzielenie pomocy medycznej i psychologicznej poszkodowanemu,
 - zabezpieczenie dowodów przestępstwa i świadków zdarzenia,
 - powiadomienie policji i jeśli zajdzie taka potrzeba wezwanie służb medycznych.
5. Po zasięgnięciu opinii Samorządu Uczniowskiego i zwołaniu Rady Pedagogicznej Dyrektor szkoły może postawić wniosek o skierowanie sprawy do Sądu Rodzinnego (uczeń niepełnoletni) lub skreśleniu ucznia z listy uczniów szkoły (uczeń pełnoletni).

W sytuacjach trudnych wychowawczo nie opisanych w powyższym dokumencie sposób postępowania ustala Dyrektor szkoły.